

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 473/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om fortbildningen av familje- och grupppsykoterapeuter som ett sätt att underlätta bristen på psykoterapeuter

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 473/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Sofia Virta /gröna m.fl.:

Varför har man avstått från fortbildningen av familje- och grupppsykoterapeuter som leder till behörighet som individuell psykoterapeut och som stöds av FPA och

är avsikten att återställa den så att familje- och grupppsykoterapeuternas kompetens kan utnyttjas bättre och bristen på individuella psykoterapeuter kan åtgärdas?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Psykoterapeut är en i lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994 och 564/1994) avsedd skyddad yrkesbeteckning inom hälso- och sjukvården. Avsaknaden av yrkesbeteckningen psykoterapeut hindrar inte utövandet av ett yrke som motsvarar utbildningen, men det kan påverka klientens möjligheter att få FPA:s ersättning för rehabiliterande psykoterapi för den terapi som personen i fråga ger. Folkpensionsanstalten har inom ramen för sin behörighet rätt att ställa närmare krav på psykoterapeutens specialkompetens och förutsätter att terapeuten har utbildning i den terapi som han eller hon med FPAs ersättning ger.

Den utbildning som leder till rätten att använda yrkesbeteckningen psykoterapeut överfördes genom en ändring av förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (1120/2010) till sådana universitet som har utbildningsansvar inom psykologi eller det medicinska området. Före detta var den utbildning i Finland som ledde till rätten att använda yrkesbeteckningen psykoterapeut oreglerad och utspridd. Utbildningen ordnades av mycket olika organisationer, från privata yrkesutövare till universitetsinstitutioner. Det riksomfattande Konsortiet för Universitetens Psykoterapeututbildning följer upp genomförandet av de psykoterapeututbildningar som universiteten ordnar och strävar efter att medverka till att olika utbildningar vid behov erbjuds på riksnivå. Medlemsuniversiteten har självständig beslutanderätt när det gäller att ordna utbildningar.

Enligt utredningen har frågan om fortbildning tagits upp i Konsortiet för Universitetens Psykoterapeututbildning på FPA:s initiativ i början av konsortiets verksamhet 2012. Konsortiet har

(29.5.2012) framfört som sin ståndpunkt att familje- och grupppsykoterapi och individuell psykoterapi skiljer sig från varandra i fråga om både teoribildning och terapitekniker. I familje- och grupppsykoterapiutbildningarna ingår inte kännedom om individuell psykisk tillväxt och utveckling, vilket är en central grund för genomförandet av individuell psykoterapi. Individuell psykoterapi förutsätter på grund av sin karaktär och sin egen psykologi en egen självständig utbildningsprocess. Psykoterapeututbildningarna är processbetonade och kan inte avläggas i delar. Konsortiet har den 22 mars 2021 konstaterat att de motiveringar till psykoterapimetoderna, som tidigare framförts i svaret till FPA, som kompetensområden som förutsätter egen utbildning inte har förändrats.

Psykoterapeututbildningen är avgiftsbelagd fortbildning enligt universitetslagen (558/2009). Identifiering och erkännande av tidigare förvärvad kompetens, det vill säga AHOT-förfarandet, gäller examensstudier (universitetslagen 558/2009, statsrådets förordning om universitetsexamina 794/2004).

UKM och SHM inledde våren 2021 i samarbete SOTEKO-projektet (5/2021–2/2023), där man utvecklar utbildningsvägarna för högskoleutbildningen inom social- och hälsovården. Projektet lägger fram förslag till utveckling av lagstiftningen, finansieringen och styrningen i anslutning till utbildningen. I uppgiften ingår bland annat att granska utbildningsmodeller för psykoterapeuter och andra yrkesutbildade personer som behövs för mentalvårdsarbetet.

Social- och hälsovårdsministeriet har i anslutning till ovan nämnda projekt inlett en separat utredning vars syfte är att kartlägga behoven av att förnya psykoterapeututbildningen, inklusive den riksomfattande handledningen av utbildningen, dess studieadministrativa ställning och finansieringen av utbildningen.

Helsingfors 27.9.2021

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru